

Pitanja i završne čestice

U prethodnim smo lekcijama naučili rečenici dodati razne informacije. Često smo to čineći naglašavali na koje pitanje odgovara koji dio rečenice - sada je vrijeme da naučimo ta pitanja i postaviti.

Čestice na kraju rečenice

Dosad smo naučili razne čestice koje dolaze uz imenice i određuju njihovu ulogu u rečenici. Osim takvih, postoje i čestice koje dolaze na kraju rečenice, iza predikata. One na razne načine nadopunjuju značenje ili mu dodaju osjećaje govornika. U ovoj ćemo lekciji naučiti tri najvažnije i najčešće: よ, ね i か.

Naglašavanje česticom よ

Kad se pojavi na kraju rečenice, ova čestica sugovorniku na nju svraća pozornost. Koristimo je kad želimo istaknuti da rečenica sadrži neku novu informaciju:

たけしくんは けさ、日本にかえった。 *Takeši se jutros vratio u Japan.*

たけしくんは けさ、日本にかえったよ。 *Hej, Takeši se jutros vratio u Japan!*

Koliko je naglasak dramatičan uvelike ovisi i o načinu na koji je rečenica izgovorena - na ovo treba dobro obratiti pozornost pri slušanju. Ponekad se ova čestica može pojaviti i odmah iza imenice (kao čestice na koje smo dosad navikli). U tom slučaju radi kao vokativ u hrvatskom jeziku:

たけしよ、日本にかえれ¹。 *Hej Takeši, vrati se u Japan.*

Traženje potvrde česticom ね

Vrlo slično hrvatskom, dodamo li na kraju rečenice ね, očekujemo od sugovornika da nam potvrdi ono što smo upravo rekli. Kao i ranije, intonacija je jako bitna, ali i taj je aspekt vrlo sličan hrvatskom. Završi li rečenica uzlaznom intonacijom, zaista od sugovornika očekujemo potvrdu, no ako je intonacija silazna, radi se o retoričkom pitanju.

はな
あの花は きれいです。 *Onaj cvijet je lijep.*

あの花は きれいですね。 *Onaj cvijet je lijep, zar ne?*

Upitna rečenica česticom か

Osnovna funkcija ove čestice slična je u hrvatskom znaku ? (upitnik, nije greška u ispisu). Da bi bile gramatički potpune, sve upitne rečenice u japanskom trebaju na kraju imati česticu か, ali u kolokvijalnom govoru ona se često izostavlja kad je iz ostatka rečenice jasno da se radi o pitanju. U jednostavnim situacijama, ova čestica pretvara rečenicu u da/ne pitanje:

花子さんは たけしくんを みた。 *Hanako je vidjela Takešija.*

花子さんは たけしくんを みたか。 *Je li Hanako vidjela Takešija?*

¹Ovaj oblik glagola koji završava na ~e još neko vrijeme nećemo učiti, ali radi se o imperativu koji često može zvučati grubo i nepristojno.

たけしくんは サルマを たべた。 *Takeši je pojeo sarmu.*

たけしくんは サルマを たべたか。 *Je li Takeši pojeo sarmu?*

Ako rečenica završava neprošlim kolokvijalnim oblikom spojnog glagola (zdravo seljački だ), onda je običaj iz upitne rečenice taj だ izbaciti:

花子さんは サルマが きらいだ。 *Hanako mrzi sarmu.*

花子さんは さるまが きらいか。 *Mrzi li Hanako sarmu?*

Složenije upitne rečenice

Naučili smo česticom か postavljati da/ne pitanja, no što ako želimo neku precizniju informaciju? U jezicima na koje smo navikli, postavljanje pitanja uključuje i preslagivanje redoslijeda riječi u rečenici, no u japanskom to nije slučaj. Pitanje ćemo napraviti tako da na mjesto gdje bi se u rečenici pojavila informacija koja nas zanima postavimo odgovaraju upitnu riječ:

すずきさんは ともだち と はなした。 *Suzuki je razgovarala s prijateljem.*

すずきさんは だれ と はなしたか。 *S kim je Suzuki razgovarala?*

U nastavku se nalaze korisne upitne riječi za informacije koje zasad znamo izreći.

riječ	zamjenjuje	primjer odgovora
だれ	<i>tko</i>	すずきさん、あの人
なん/なに	<i>što</i>	りんご、はこ
どれ	<i>koje</i>	あれ、これ
どの <nešto>	<i>koje<nešto></i>	このねこ、そのいえ
どこ	<i>gdje</i>	そこ、いえのうしろ
どんな <nešto>	<i>kakvo<nešto></i>	きれいな、あかい
どう	<i>kako</i>	きれいに、あかく
なん + <brojač>	<i>koliko</i>	三人、五匹

Zamjena tražene informacije veoma je doslovna - jedino na što trebamo obratiti pozornost je da upitne riječi nikad ne smiju biti označene česticom は - nju ćemo pretvoriti u が.

Vježba

Prevedite sljedeća pitanja na hrvatski i odgovorite na njih na japanskom.

1. だれが たけしくんの ケーキを たべたか。
2. 花子さんは なにを たべたか。
3. どれが あなたの 物ですか。
4. どんなアイスクリームを かったか。
5. その かばん、どこで かったか。
6. パーティに ともだちが なん人 きたか。
7. コーヒー、どうですか。